

Universitätsbibliothek Wuppertal

Xenophontis, Philosophi Et Imperatoris Clarissimi, Qvae Exstant Opera

Xenophon

Francofurti, 1596

Narratio de vita Xenophontis

Nutzungsrichtlinien Das dem PDF-Dokument zugrunde liegende Digitalisat kann unter Beachtung des Lizenz-/Rechtehinweises genutzt werden. Informationen zum Lizenz-/Rechtehinweis finden Sie in der Titelaufnahme unter dem untenstehenden URN.

Bei Nutzung des Digitalisats bitten wir um eine vollständige Quellenangabe, inklusive Nennung der Universitätsbibliothek Wuppertal als Quelle sowie einer Angabe des URN.

[urn:nbn:de:hbz:468-1-331](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:468-1-331)

NARRATIO DE VITA XE-
NOPHONTIS, EX DIVERSIS
SCRIPTORIBVS COLLECTA

PER IOANNEM LEVNCLA-

CLAVVM.

XENOPHONTI Patria fuit urbs Græcia princeps Athenæ; ad cuius
tribum Archiensem pertinebat. Patrem habuit Gryllum. Vultu peruenu-
sto ac miti, caesarie promissa, quemadmodum Chio Philosophus prodi-
dit: ipso in vultu singularis inerat verecundia. Narrant illum Socrati a-
liquando quodam in angiporto factum esse obuiam, & Socratem eum ba-
culo protenso quo minus præteriret impediisse: deinde quasiuisse, quo loco
venderentur omnia quæ in urbem adferrentur. Ad quæ cum Xenophon respondisset, rur-
sum interrogasse Socratem, ubinam ad virtutem homines consuesierent: illo hærente, iussisse
ut se sequeretur. Ex eo tempore Socratis auditor erat. Primus etiam commentariis doctri-
nam Socraticam complexus est; qui nunc quoque titulo Memorabilium exstant. Idem &
Philosophorum historiam primus scripsit. Deinde huiusmodi quadam occasione, quemad-
modum ipse tertio de Cyri iunioris expeditione libro narrat, in amicitiam Cyri Darij F. qui
fratrem habebat Artaxerxen regem, peruenit. Erat Sardibus apud Cyrum Proxenus Bæo-
tus; qui magna mercede data, discipulus aliquando Gorgie Leontini oratoris fuerat. Cum
eo Xenophonti ius hospitij erat. Quare litteras Sardibus dat ad Xenophontem, eumq; pelli-
cit ut ad se veniat: velle se pollicetur ipsi amicitiam Cyri conciliare, quem ipse patriæ suæ
preferret. Xenophon, lectis litteris de hoc itinere Socratem consulit. Is, veritus, ne Xeno-
phonti amicitia Cyri apud Athenienses fraudi esset, quod Cyrus aduersus Athenienses sum-
mis viribus Lacedæmonios iuuerat: hoc ei dat consilij ut Delphos profectus Apollinem con-
suleret. Itaque cum eo venisset Xenophon, rogat Apollinem cui Deo sacrificandum esset,
quemue orandum, ut iter quod secum ipse statuisset ingredi, prospere cederet. Respondet
Apollo, Diis illis sacrificaret, quibus hoc deberetur. Cum hoc oraculo reuersus Athenas,
Socratem adit, oraculum narrat. Reprehendit is, quod non potius interrogasset, iterne hoc
suscipiendum esset, an non. Quia tamen ita quasiuisset, faciundum esse, quod Apollo impe-
rasset, ita tum Xenophon nauum ascendit, Sardes nauigat, ad Proxenum ac Cyrum venit,
qui iam iam in Asiam profecturi erant. Atq; heic eum Cyro commendat Proxenus; qui roga-
bat, ut secum militatum iret, verbo quidem aduersus Pisidas, at reuera aduersus Artaxer-
xen regem. Ita tum militia nomen dedit in gratiam Cyri, cui non minus carus erat, quam
ipse Proxenus. Postea Cyro quidem in prælio, ducibus vero Græcis fraude Tissaphernis tru-
cidatis, cum quid agendum esset, Græci prorsus ignorarent, primus hoc consilij dedit, ut alij
duces occisorum loco legerentur. Quod cum omnibus placuisset, inter alios ipse quoque dux
creatur, qui Græcos cum cæteris domum reduceret. Varia fuerunt tota illa profectioe Xe-
nophontis consilia & strategemata, quibus longe reliquos duces excellebat. Atq; his rebus fa-
ctum, ut Cherisophus Lacedæmonius dux eum mirifice diligeret: quos quidem inter non
nisi semel toto itinere dissidium incidit: multas hoc tempore militum iniurias pertulit, ac ni-
hilominus eos egregie in officio continuit: etiam aliquando Arcadibus, quamquam ab eis de-
sertus fuerat, suppetias tulit, funditus perituris, ni succurrisset. Posteaquam Byzantium ve-
nissent, quo minus urbem milites ab Anaxibio classis præfecto iritati diriperent, auctori-
tate sua impediit. Inde ad Seuthen Thracum regem milites ducit, eumq; paterno regno exu-
tum feliciter restituit immanibus Thraciæ nationibus domitis. Verum deinde Seuthes de
consilio Maronensis Heraclidæ malam Græcis & Xenophonti gratiam refert. Quare co-

piadis apud Corinthum, cum nonagesimum vitæ annum excessisset, auctore Luciano. Vir fortis fuit, equorum, venationis, aciei struendæ, pietatis, sacrificiorum studiosus. Magnas aduersus Aristippum impurum philosophum similtates exercuit: ideoque in libro Memorabilium II, Socratem aduersus hunc de voluptate differentem fecit: cuius rei Laertius quoq; meminit. Fuit & hoc dignissimum laude, quod cū latentes alicubi Thucydidis historiarum libros surripere posset, eiusq; labores suppressere: potius eos in lucē proferendos summa cum indicatione insignis ingenuitatis putauerit. Datum ei nomen est Atticæ musæ, propter summam orationis suauitatem: quæ quidē causa fuisse fertur, quamobrem quædam inter ipsum & Platonem exsisteret æmulatio, de qua multa licet apud Athenæum legas. Idem liberum quoddam eius ad Dionysium tyrannum dicterium narrat. Nam cum pocillator eum ad bibendum cogeret, nominatim compellato tyranno: Quid hoc, inquit, rei est, Dionysi? tamen obsoniorum artifex ille insignis ac varius comedere nos inuitos non cogit, sed cum silentio mensam nobis modeste apponit. Suidas autem tradit, non Atticam musam, sed Apem fuisse appellatum; quod & Chrestodorus suis in versibus innuere videtur. M. Tullius orationem eius ait, melle dulciorem esse; quasi ad Homericæ verba de Nestore alludens. Idem ait perhiberi, Xenophontis voce musas quasi locutas esse. Ceterum de toto dictionis ipsius genere præclare commentatus est non Hermogenes (ut quidam putat) sed Aristides Adrianensis in libellis duobus, quorum alter De simplici, alter De ciuili oratione inscribitur. Eorum primum nos eleganter ac studiose conuersum a C. V. Gulielmo Cantero nostro vidimus, qui quidem una cum cæteris eiusdem Aristidis operibus aliquando studio Canteri, Græce Latineque magna cum utilitate studiosorum hominum prodibit. Denique de libris Xenophontis nostri, eorumque ordine ac numero nihil addo, quod satis hæc ab H. Stephano explicata statuam; cui sane studiosi litterarum homines plurimum debent. Atque hæc fere sunt, quæ de Xenophonte sparsim tradita, colligere quasi unum in locum libuit.

Dionysius Halicarnassensis tom. 2, p. 130, v. 40.

Et rursum pag. 69, v. 46.

Ἐνοφάν μὲν Ἡρόδοτος ἠλωτῆς ἐγγυεὶ κατ' ἀμοφοτέρης τῆς χα-
ρακτῆρας, πῶς τὸ παραμαλικὸν ἔπὸν λεκτικόν· ὡς τὸν μὲν γὰρ,
ταὶ ὑποθέσεις τῶν ἰστοριῶν ἐξελεῖσθαι καλαῖς ἔμεγαλοφρεπίαις ἔαι-
δοί φιλοσόφῳ παρασκευάσας· τίς τε κύριε παιδείαν, ἡκόντα βασιλείας
ἀγαθὸς ἔειδαίμονος· ἔτ' ἀνὰ δασίαν τὴν νεωτέρου κύριε, ὡς καὶ αὐτὸς
συναίεθ' ἡμέτερον ἐκώμων ἐχούσας τὸ συστραπισσάμενον Ἑλλήνων·
ἔτ' ἰππῶν ἐπ' ἡ Ἑλλήνων, ἔτ' ἡ κατέλιπεν ἀπὸ τῆς Θεωδίδης· ὡς
ἡ καταλύονταί τε οἱ τεύκοντα, ἔτ' ἐπὶ τῆς Ἀθηναίων, ἄ Λακεδαι-
μόνιοι κατέλιπον, αὐτῆς ἀνίστανται, ἔτ' ἡ μόνον ἔτ' ἰστορῶν χαλεπὸν ἀ-
ξίος ἐπαυνοῦσθαι, ἠλωτῆς Ἡρόδοτος ἡμίμομος· ἀλλὰ ἔτ' οἰκονομίας,
ταῖς πρὸ ἀρχαῖς αὐτῶν τῶν παραπαρατάταις κέρηται, ἔτ' πλεονταῖς ἐ-
κείνη ταῖς ὀπτιμῶν ἔπειτα ἀπὸ δέδωκε, μεμέλει τε καλῶς ἔτ' πταχα
ἔτ' πικρικῆς τῆς χαλεπῆς ἡδύς πὸ ὀπτιμῶν· διοσεβῆς ἔτ' δίκαιον ἔτ'
καρπελὸν καὶ ἐπιπέρας, ἀπὸ ταῖς τε συλλήδων κεκοσμημένον ἀρε-
ταῖς, καὶ ὡς μὲν παραμαλικὸς τύπος αὐτῶν ὡς τῶν ὡς ἡ λεκτικὸς, πῶς μὲν
ὅμοιος Ἡρόδοτος, πῶς ἡ ὀδεύεστος, κατὰ τὸν μὲν γὰρ τῶν ὀνομασίων ἰκα-
νὸς, καὶ σαφῆς, κατὰ τὸν ὀκείνος· ὀκλέγει ἡ ὀνοματα συνήθη τε καὶ
παραφύη τῶν παραμασίων, ἔτ' ἡ συνήθησιν αὐτῶν ἡδύς πᾶσι καὶ χα-
ρακτερίων, ἔτ' ἡ Ἡρόδοτος, ὡς τῶν ἔτ' ἔτ' ἡ κάλλος ἔτ' ἡ μεγαλοφρεπίας,
ἔτ' ἡ λεγόμενον ἰδίως πᾶσι ἰστορικόν, Ἡρόδοτος ἐχλ', ἔτ' ἡ μόνον ἐκ-
ἴσθησιν πᾶσι αὐτῶν λαβῶν, ἀλλὰ καὶ πᾶσι διεγίρει βουλήσιν τίς
φρασίον, ὀλίγον ἐμπειύσας, ὡς τῶν ἀπογίγας αὐτῶν, ταχέως ἐβένυ·
μακρότερος γὰρ γίνεται ἔτ' ἡ δέοντος ἐν πολλοῖς ἔτ' ἡ ἀρεπῶν καὶ ἔχ' ὡς
Ἡρόδοτος ἐφάσθησιν ἔτ' ἡ παραπᾶσι ἐν τῶν, ἀλλ' ὡς πολλοῖς ὀλίγο-
ρὸς ὄντι, αὐτῶν ὀρῶν σκεπῆ.

Φιλίππου ἔτ' ἔνοφάντος, ὡς μὲν ἔνοφάν, Ἡρόδοτος ἠλωτῆς ἐγγυ-
εὶ, κατὰ τῆς παραμαλικῆς ἀρετῆς ἔτ' ἡ οἰκονομίας ἔτ' ἡ πᾶσι ἡ-
δικαῖς ἔτ' ἡ ἀλεκτικῶν, πῶς μὲν ὅμοιος, πῶς ἡ ἐλάττων, ἐλεγκτικὸς μὲν γὰρ ἔτ'
κατὰ τὸν πᾶσι ὀνομασίων, ἔτ' ἡ σαφῆς ἔτ' ἡ ἀρεπῶν, ἔτ' ἡ συνήθησιν ἡδύς ἔτ'
ἐχλαί, ὡς ἔτ' ἡ πᾶσι ὀκείνου ὡς τῶν ἔτ' ἡ μεγαλοφρεπίας κατὰ τὸν
ἔτ' ἡ ἰστορικὸν παραμασίων ἐκ ἐπιτυχῶν ἀλλ' ἔτ' ἡ ἀρεπῶν τῶν παρα-
μασίων πολλὰς ἐσοχάσας, ἀρεπῶν ἀνδράσιν ἰδίως ταῖς ἔτ' ἡ ἀρεπῶν
ροῖς ἐδῶ ὅτε λόγους φιλοσόφους, λέξι χαλεπῶν λόγους ἀρεπῶν
μᾶλλον ἢ παραμαλικῶν κατὰ τὸν δῶμασι.

Cicero de Oratore, lib. 2.

Deniq; etiam à philosophia profectus princeps Xe-
nophon Socraticus ille, post ab Aristotele Callisthe-
nes comes Alexandri, scripsit historiam: & hic quidē,
rhetorico pene more; ille autē superior, leniore quo-
dam sono est vsus, & qui illum impetum oratoris non
habeat: vehemens fortasse minus, sed aliquanto ta-
men, vt mihi quidem videtur, dulcior.

Idem in Oratore:

Xenophontis sermo, est ille quidem melle dulcior,
sed a forensi strepitu remotissimus.

Idem in Bruto:

Librum conscriptum molli & Xenophonteo genere
fermonis.

Idem in Oratore:

Xenophontis voce Musas quasi locutas ferunt.

Διογεν. Laert. 3. p. 113. ἔοικε δὲ καὶ ἔνοφῶν πρὸς Πλάτωνα εἶχεν ἐκαστῶν ὡς ὅπερ γὰρ διαφλονεῖσθαι τὰ ὀνομασίων
γεγραμμένα, Συμπόδιον Σωκράτους ἀπολογία, τὰ ἠθικὰ ἀπομνημονεύματα. εἰδ' ὅτι μὲν Πολιτικῶν· ὅδε δὲ κύριε
πᾶσι δέσται· καὶ ἐν τοῖς τόμοις ὁ Πλάτων, πλάσμα φησὶ εἶναι τὴν παιδείαν αὐτῶν· καὶ γὰρ εἶναι κύριον τῶν ὀνομασίων· ἀλλ' ὅτι
ἔοικε τῆ Σωκράτους ἀπομνημονεύσει, ἀλλήλων ὄνομασίων· πλὴν ἔνοφῶν Πλάτωνος ἐν γὰρ ἀπομνημονεύσει τῶν